

Tatte ry mukana rakentamassa Tampereen yliopiston yhteistä arvopohjaa

24.4.2019

Tampereen yliopisto on käynnistänyt arvotyön tammikuussa 2019. Tatte ry osallistui arvotyöhön tarkastelemalla arvotyötä tieteentekijöiden näkökulmasta.

Arvotyötä on kartoitettu muun muassa arvokahviloilla ja verkkokyselyllä. Verkkolomakkeella pyydettiin vastaajaa ensin arvottamaan muiden listaamia arvoja asettamalla ne maalitauluun (tärkein arvo keskelle), jonka jälkeen vastaajan oli mahdollista täsmentää vastauksiaan kirjoittamalla auki näkemyksensä siitä, miten kyseinen arvo näkyy tai miten sen soisi näkyvän omassa arjessa. Viimeisellä sivulla vastaajaa pyydettiin täydentämään vastauksiaan avoimella kysymyksellä, jonka tueksi tarjottiin seuraavia kysymyksiä:

- Puuttuivatko jotkin arvot listalta?
- Mistä voimme nyt/tulevaisuudessa olla ylpeitä?
- Mistä emme tingi?
- Mikä on sinulle tärkeää Tampereen yliopistossa?
- Mikä parhaiten kuvaa Tampereen yliopistoa?
- Mikä toiminnassamme on arvokasta?

Sivistys

Tatte ry katsoo sivistyksen olevan koko yliopiston perusta, joka toteutuakseen vaatii käytäntöön sidottuja arvoja. Sivistyksen tavoittelu konkretisoituu ensisijaisesti ajattelun ja tutkimuksen vapautena ja tutkimusperustaisena opetuksena, siis toteuttamalla yliopistojen tehtävää, kuten se yliopistolain 2 §:ssä on asetettu: "Yliopistojen tehtävänä on edistää vapaata tutkimusta sekä tieteellistä ja taiteellista sivistystä, antaa tutkimukseen perustuvaa ylintä opetusta sekä kasvattaa opiskelijoita palvelemaan isänmaata ja ihmiskuntaa. Tehtäviään hoitaessaan yliopistojen tulee tarjota mahdollisuuksia jatkuvaan oppimiseen, toimia vuorovaikutuksessa muun yhteiskunnan kanssa sekä edistää tutkimustulosten ja taiteellisen toiminnan yhteiskunnallista vaikuttavuutta".

Alle olemme listanneet ja ryhmitelleet arvoja siten, kuin ne Tampereen yliopiston tieteentekijöiden liitossa ymmärrämme.

1. Ajattelun ja tutkimuksen vapaus

Arvostamme ajattelun ja tutkimuksen vapautta; vapautta tavoitella tietoa ja totuutta luovalla, kriittisellä ja rohkealla ajattelulla. Tämä edellyttää tutkimuksenteon autonomiaa kaikilla yliopiston tasoilla. Yliopiston autonomian, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden ylläpitämiseksi tarvitsemme kriittistä tutkimusta ja kriittisen ajattelun taitoa. Tutkimus on itsessään kriittistä ajattelua vaativaa, ja kyky kriittiseen ajatteluun on myös merkittävä piirre yliopistoyhteisössämme. Luovuuden ja rohkeuden katsomme sisältyvän sivistyksen käsitteeseen, ja olevan siten keinoja tavoitella tietoa, totuutta ja kestävästä kehityksestä. Monialainen tutkimus on keino tavoitella sivistyksen kuuluvaa avarakatseisuutta ja näkökulman laajentamista.

2. Avoimuus

Toimintakulttuurimme on oltava läpinäkyvää, johdonmukaista ja kannustaa aktiiviseen yhteisöllisyyteen. Läpinäkyvyydellä tarkoitamme sisäisen päätöksenteon ja hallinnon avoimuutta, mutta ymmärrämme avoimuuden myös tutkimuksen tulosten ja prosessien avoimuutena, aineistojen ja menetelmien avoimuutena (siinä määrin kuin mahdollista vaarantamatta eettisiä periaatteita) ja sivistyksen avoimuutena (avoin yliopisto). Yliopistoyhteisön jäsenten osallistumisen yliopiston

hallintoon tulee olla aitoa ja vastavuoroista. On ratkaisevaa, että yhteisön jäsenille osoitetaan heidän tullessa kuulluksi. Kannustamme rakentamaan uuden yliopiston yhteisöllisyyttä aluksi tiedekuntalähtöisesti, ja vasta tämän jälkeen koko yliopiston laajuisesti.

3. Hyvinvointi

Yliopistoyhteisön hyvinvoinnin haluamme rakentuvan ihmisten väliselle arvostukselle, kohtaamiselle sekä sosiaalisesti ja ekologisesti kestäväälle kehitykselle. Arvostuksen soisimme näkyvän paitsi arvostavana ja kunnioittavana suhtautumisena toisiin, myös resurssien riittävänä allokointina ja luottamuksena tieteentekijän ammattitaitoon hoitaa tehtäviään myös ilman tehtävien suorittamista koskevaa seurantaa. Pidämme tärkeänä, että yliopisto lähestyy yhteisönsä jäseniä yksilöinä. Yliopistoyhteisömme koostuu viime kädessä yksilöistä, ja yhteisön hyvinvoinnin tasosta kertoo yhteisön kyky huomioida yksilöt erilaisine tarpeineen ja kykyineen. Tämän vuoksi yliopiston tulee instituutiona varmistaa, että yhteisön jäsenet saavat paitsi tarjota vahvuuksiaan yhteisön palvelukseen, myös tukea hyvinvointiinsa muun muassa tulemalla kohdatuksi arvostavasti, kunnioittavasti sekä laadukkaiden terveystalveluiden kautta. Yliopistoyhteisön sisäisen hyvinvoinnin lisäksi yliopisto voi lisätä koko ympäröivän yhteisön ja maailman hyvinvointia tutkimusperustaisen tiedon ja opetuksen kautta. Yliopiston tulee korkeimpana tutkimusta tekevänä ja siihen pohjaavaa opetusta antavana instituutiona sitoutua päämääriin, jotka edistävät yhteiskunnan pitkäjänteistä hyvinvointia, tarvittaessa yli kansallisten rajojen.

4. Tasa-arvo

Arvostamme sukupuolten, vähemmistöjen ja tieteidenvälistä tasa-arvoa. Pidämme tärkeänä, että yliopiston kaikilla hallinnon tasoilla edistetään tasa-arvon toteutumista. Tasa-arvo ilmenee ennen kaikkea demokraattisena ja kolmikantaisena työskentelynä ja päätöksentekona, joka varmistaa kaikilla yhteisön jäsenillä olevan mahdollisuuden tulla aidosti kuulluksi.

5. Kansainvälisyys

Kansainvälisyyden emme näe olevan itseisarvo, vaan sen tulee palvella muita arvoja, tarjoten näkökulmien moninaisuutta. Tällöin kansainvälisyys palvelee sivistystä. Kansainvälisyys voi ilmetä Tampereen yliopiston jäsenten liikkuvuutena ulkomaille, kansainvälisten tieteentekijöiden toimintana Tampereen yliopistossa tai yksilöiden ja yhteisöjen osallistumisena kansainväliseen tieteelliseen keskusteluun.

6. Tieteen tuominen julkiseen keskusteluun ja poliittiseen päätöksentekoon

Vaikka tieteen sisällyttäminen julkiseen keskusteluun ja poliittiseen päätöksentekoon ei ole itseisarvo, voimme edistää sillä totuuden, avoimuuden kestäväen kehityksen, tasa-arvon ja ihmisoikeuksien toteutumista sekä kansallisesti että globaalisti. Julkiseen keskusteluun ja poliittiseen päätöksentekoon osallistuminen on vaativa ja aikaa vievä tehtävä, ja tieteentekijät tarvitsevat siihen yliopistoyhteisön tukea. Tällaiset tukimuodot voisivat olla esimerkiksi yliopiston sisäisten tai erilaisten interaktiivisten foorumeiden edistäminen tai tutkijoiden sananvapauden puolustaminen esimerkiksi tilanteessa, joissa tutkijaa pyritään häiritsemään. Tieteen merkitys yhteiskunnassa ei kirkastu ilman, että sen puolesta puhutaan ja toimitaan. Tähän tarvitaan Tieteentekijöitä.